

Slovo k povzbuzení na neděli 21. dubna 2024, na Čtvrtou neděli velikonoční – B
Biblická čtení: Sk 4,8-12; Ž 118; 1Jan 3,1-2; Jan 10,11-18

Milé sestry, milí bratři,

Čtvrtá neděle velikonoční je **Nedělí Dobrého pastýře**. Je tak nazývána už od dob tridentské reformy, byť se tehdy slavila o týden dříve. A to pro **evangelium**, které se rok co rok čte; úryvky z **Ježíšovy řeči o dobrém pastýři** z Janova sepsání. **Pán Ježíš** je tím **dobrym pastýřem** očekávaným proroky, prostředníkem mezi Bohem a člověkem. Z toho se dnes máme **zaradovat**.

A jelikož Kristus na své pastýřské službě dal podíl i dvanácti apoštolům a jejich nehodným nástupcům (biskupům, kněžím a jáhnům), jak čteme již v Novém Zákoně, myslíme dnes i na ně. Proto je dnešní neděle zároveň **dnem modliteb za povolání k duchovnímu stavu a modliteb za kněze**. I z toho snad můžeme mít radost, že Boží svátostná moc ke spáse lidí se od apoštolů skrze vkládání rukou a modlitbu biskupů (svátost svěcení) předává dál a dál.

Zaměříme však svou pozornost na samotný **obraz**. «Já jsem pastýř dobrý» patří k oněm silným Kristovým výrokům uvozeným slovy «já jsem (egó eimi)» z Janova evangelia: Já jsem cesta, pravda, život, dveře, světlo světa a také **dobry pastýř**, říká o sobě Boží Syn.

Není pochyb, že **pastýř** je odedávna **oblíbenou** postavou. Zejména městská civilizace už v antice spatřila v pastýřském a pasteveckém způsobu života **ideál harmonie, štěstí**, zvláště ve srovnání s útrapami a úskalími městského života. To se promítlo i do antické kultury.

Pastýř má své místo **i v biblickém zjevení**. Ve zkušenosti starozákonního člověka, který měl za sebou pasteveckou (a nomádkou) minulost, je to především **dobry Hospodin**, který je pastýřem svého lidu. On ho vodí na žirné pastvy, kde může odpočinout, a jednou ho dovede zpět do rajske zahrady. Jak vyzpívává **nejeden žalm**. Starozákonní člověk nejednou **zakusil**, jak Bůh pase svůj lid i jak se stará o jednotlivého člověka, nechá-li se.

Bůh se stal pastýřem i skrze své služebníky: **krále, proroky a kněze** a jiné své vyvolené. Proto se obraz pastýře již ve Starém Zákoně vztáhl nějak i na ty, kteří se mají ve jménu Hospodinově o lid starat. Ti ale nejsou vždy pastýři dobrými. Naopak, často byli pastýři zlími, špatnými, kteří začali pást sami sebe a na svěřeném stádcí jim přestalo záležet, jak pranýřuje již prorok Ezechiel. I proto Izrael začíná svůj zrak stále více upínat do budoucnosti, k očekávanému **Mesiáši**, který se stane oním dobrým pastýřem podle Božího přání.

Pán Ježíš se stal **dobrym pastýřem**, který **zná** své ovce, který je **vyhledává** a jemuž na nich **záleží**. Zůstává s nimi, i když přijde vlk, **neutíká** ze strachu o sebe, **vyhledává ztracené** a bere si je na svá **ramena**. Toto nejen o sobě řekl, ale hlavně učinil. Stal se – pro své boholdství – **zčlověčením Pastýře, Boha**. To **zakusili** lidé kolem něj, zakoušela to prvotní církev, může to stále **nějak** – zvláště ve svém vnitřním světě – **zakusit každý** člověk. Otevře-li se vztahu s ním.

Obraz **Krista Dobrého pastýře** se proto stal jedním z nejranějších a nevyraznějších křesťanských **symbolů**. Před triumfem kříže v křesťanské ikonografii začátkem 4. století dokonce **jedním z nejčastějších** a snad i nejoblíbenějších. Však stačí vzpomenout na všechna ta mnohá, často až půvabná vyobrazení či ztvárnění **Krista jako antického pastýře**, který šetrně a něžně nese ovečku na svých ramenou, anebo naopak statečně vlastním tělem, třeba jen s pastýřskou hůlkou v ruce, brání své stádečko před krvelačnými vlky.

Jako **Bůh** se Ježíš stal Božím **pastýřem**, jako **člověk** ovšem zůstal zároveň **Beránkem** vedeným na porážku kříže. Proto obraz **Krista-Beránka** stojí vedle obrazu Krista-Pastýře a stal se možná **ještě důležitějším**. I v jeho případě stačí vzpomenout na všechny ty tak často vyobrazené beránky, třeba s korouhví kříže drženou v nožce.

Obrazy, metafory a alegorie jako způsoby vyjádření nejsou sice tak přesné jako (teologické) definice, ale za to nám dovolují proniknout do větší **hloubky** než jen pojmy. Písmo svaté je

proto obrazů plné, je jich plná i křesťanská tradice, zvláště mystická. Jsou často **srozumitelnějším vyjádřením** zkušenosti, kterou **člověk s Bohem a Kristem** má.

Tak je tomu samozřejmě i u našeho dnešního obrazu. Můžeme se do něj zkusit vžít. Jsme jím **zváni** se nechat nacházet Kristem-pastýřem, nechat se jím vést na dobrou pastu, zakusit, že mu na nás záleží, že i za nás jako dobrý beránek dává svůj život. A **zaradovat** se z toho.

Kéž bychom se proto **i my** nějak – bez zbytečného sentimentu – našli **v ovečce** hledané, nalezené, opečovávané, vedené, vykoupené a především milované...

Zkusme se však podívat na celý obraz ještě jakoby **obráceně**. Představme si sami sebe ne v ovečce, nýbrž **na místě pastýře**. Je to sice asi dost **troufalé**, nicméně už sama biblická a pak pozdější tradice něco podobného činí, když třeba hovoří právě o pastýřích církve. Ty ale nyní nechme stranou, raději se za ně pomodleme, vždyť i oni jsou jen slabí lidé, někdy velmi slabí. Zeptejme se raději, **v čem** obraz dobrého pastýře jako **vzoru** promlouvá **k nám ke všem**. Všichni jsme slabí lidé, jejichž podobu na sebe Boží Syn vzal a kterou obnovil. Všichni bychom tak jeden druhému a celému světu měli být **nějak i dobrými pastýři**, po vzoru samotného Krista a s jeho pomocí.

Možná především tím, že druhým lidem se budeme chtít stávat aspoň nějakým **ztělesněním Boží dobroty**, ve svých činech, slovech, gestech, ve všech způsobech komunikace. Ne ve smyslu jakékoli nadřazenosti, elitářství či něčeho podobného; tak tomu nesmí být. Ale ve smyslu opravdové každodenní snahy o lidskou **dobrotu**, která ovšem předpokládá, má-li být upřímná, skutečný **zájem** o druhé. **Ne** pro nějakou **mzdu**, dokonce ani ne pro odplatu věčnou, ale **pro ně samé**. Zajímat se o lidi pro ně samé, chtít s nimi a pro ně žít je dobré, je naším **bytím pastýřem**.

Na našich bratrích a sestřích, na jejich osudu, životě, štěstí a spáse by nám prostě mělo **záležet**. Měli bychom chtít s nimi **sdílet** svůj život. Měli bychom se je snažit také pokorně a citlivě **vyhledat**, když se různě (sobě, Bohu i nám) nějak **ztratí**. Měli bychom je umět **nést** na svých bedrech. **Neměli** bychom **utíkat**, když jim hrozí **nebezpečí**, ale naopak nasadit sebe samé pro jejich jakoukoli **záchranu** a obranu. Vodit je na (své) **dobré pastviny**, dělit se s nimi o to nejlepší, co máme, trávit s nimi svůj **čas**, **bdít** s nimi, když potřebují. A tak dále.

V praxi to znamená, že všichni máme nějak být **jeden druhému pastýři i ovečkami**. Jednou těmi, co vodí, jindy co se obětují, jindy zase nechají vést. Což zpravidla nejde bez současným bytím **beránkem**, v některých životních situacích **i tím obětním**, v prospěch druhých. Ostatně spojení **Pastýře a Beránka** v sobě ztělesnil jedinečným způsobem **sám Boží Syn**...

Naše **touha** jednat aspoň nepatrně **po vzoru Krista-Pastýře** může pak být **znamením**, že jsme se s Dobrým pastýřem v životě opravdu **potkali**. Že jsme se nechali aspoň nějak **formovat** zkušeností s ním, že jsme si ji sobecky nepřivlastnili jen pro sebe. Ale že nás nějak, třeba i nepatrně **proměnila**, otevřela, vzbudila v nás zájem o lidi a jejich starosti, po dobrém vzoru Božím. Což je možná mnohem podstatnější než leckteré jiné ovoce, jež někdy čekáme.

Zkusme tedy, milé sestry, milí bratři, být **otevřeni** nejprve radosti, že Kristus je **Dobrým pastýřem** všech. A zkusme **zatoužit** být **aspoň nějak** dobrými pastýři jeden druhému. S tím, že někdy jsme spíše pastýři, jindy beránky, pak zas ovečkami, co péči potřebují. Buďme si navzájem **pastýři i beránky**. Připomínejme si to při každém setkání, v každém vztahu, při každé komunikaci. A modleme se i za ty, kteří se stali svátostnými pastýři, **za kněze, biskupy a jáhny**, a také za nová povolání k duchovnímu stavu; vždyť i oni jsou pastýři i slabými ovceci zároveň.

A podíváme-li se dnes třeba i na nějaké **výtvarné ztvárnění Dobrého pastýře**, může to být jen pomocí k našemu rozjímání...